

Głos w dyskusji na spotkaniu ISW
„Nowe podejście do standardów kształcenia
oraz wynikające z tego założenia dotyczące treści rozporządzenia
ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego”

1. Definicja pojęć „kierunek” oraz „standardy kształcenia” powinna być poprzedzona zdefiniowaniem **ramowego zestawu kwalifikacji formalnych** (ang. *National Qualification Framework*), do czego ministrowie zobowiązali się w Berlinie w 2003 r.
2. **Ramowy zestaw kwalifikacji formalnych** definiuje w istocie „dyplomy” i inne dokumenty formalne oraz relacje między nimi (m.in. jaki dokument uprawnia do kształcenia na jakim poziomie), przypisując im następujące atrybuty:
  - efekty kształcenia (learning outcomes), np. zakres wiedzy teoretycznej, umiejętności praktycznych i wartości (tak zostało przyjęte w projekcie Tuning),
  - poziom (odpowiadający efektom kształcenia),
  - nakład pracy, np. w punktach ECTS (studia I, II i III stopnia definiowane są w zasadzie przez ten atrybut),
  - profil, np. bardziej teoretyczny („akademicki”) lub bardziej zorientowany na umiejętności praktyczne.

Uwaga: W większości krajów, w których zdefiniowano ramowy zestaw kwalifikacji formalnych, liczba poziomów na studiach II i III stopnia wynosi 1, natomiast na studiach I stopnia – od 2 (Dania, Węgry) do 4 (Szkocja)
3. W związku z tym kluczowe jest określenie:
  - ile mamy mieć poziomów w ramach studiów I stopnia?; można rozważać np. 2 poziomy, odpowiadające studiom 3-letnim (180 ECTS) oraz dłuższym;
  - czy mamy mieć więcej niż jeden profil?

Uwaga: Dopuszczalna jest sytuacja, że dla pewnych obszarów kształcenia mamy jeden profil, podczas gdy dla innych więcej niż jeden. Na przykład, dla obecnego kierunku Informatyka zapewne zachodzi potrzeba wyróżnienia profili (np. teoretyczny, inżynierski, ekonomiczny)
4. Na tę strukturę „ramowego zestawu kwalifikacji formalnych” nakłada się klasyfikacja obszarów/kierunków studiów.
5. Standardy odpowiadają każdemu rodzajowi dyplomu zdefiniowanemu w „ramowym zestawie kwalifikacji formalnych” oraz każdemu obszarowi/kierunkowi studiów.
6. Ograniczenie liczby definiowanych standardów wymaga sensownego ograniczenia liczby obszarów/kierunków studiów (komasacji obecnie istniejących kierunków).
7. Możliwości rozwoju nowych obszarów kształcenia należy upatrywać w propagowaniu:
  - kształcenia w ramach makrokierunków (grupujących kierunki „pokrewne”);
  - kształcenia międzykierunkowego (także na kierunkach tematycznie „niepokrewnych”).

8. Skuteczna realizacja idei kształcenia makrokierunkowego i międzykierunkowego wymaga:
  - „luźnego” definiowania wymagań,
  - zezwolenia określonej grupie uczelni na autonomiczne decyzje dotyczące definiowania makrokierunków i form kształcenia międzykierunkowego.
9. Standardy powinny definiować przede wszystkim oczekiwane efekty kształcenia (learning outcomes), w zakresie wiedzy teoretycznej, umiejętności praktycznych i wartości. Należy zrezygnować z jakichkolwiek wymagań określających nazwy przedmiotów i odpowiadający im wymiar godzin zajęć (należy przy tym zauważyć, że jest to jedyny sposób rozwiązania problemu studiów prowadzonych w trybie innym niż stacjonarny, a zwłaszcza w trybie „na odległość”).
10. Z powyższych rozważań wynika, że być może zamiast terminu „standardy kształcenia” należałoby używać terminu „standardy kwalifikacji” lub „standardy umiejętności”.